

משנה - זבים - רמב"ם

[פרק א](#)

[פרק ב](#)

[פרק ג](#)

[פרק ד](#)

[פרק ה](#)

[א](#)

[פרק](#)

[פרק א - משנה א](#)

כבר נתקדם לנו עיקר רוב ממה שצריך אלינו במסכת הזאת בסדר הזה
אמנם אזכיר קצתן בקצרה ומזה כי הזב כשראה שתי ראיות הוא טמא
טומאת זב אכן כשטהר מזובו פטור מן הקרבן וכאשר ראה ג' ראיות
נתחייב בקרבן כשיטהר אמר יתברך (ויקרא טו) אדם כי יהיה זב מבשרו
זובו טמא הוא זכר לשון זיבות ב' פעמים ואמר טמא. אח"כ זכר (שם)
וזאת תהיה טומאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתים בשרו מזובו זכר
לשון זיבות שלש פעמים ואמר טומאתו היא אמרו מנה הכתוב שתיים
וקרא טמא ג' וקרא טמא הא כיצד שתיים לטומאה וג' לקרבן ואילו ראה
השלש כולן בשעה אחת הוא טמא וחייב קרבן אבל הזבה עד שתראה דם
ג' ימים רצופים ואז תהיה זבה גמורה כמו שנאמר (שם) ואשה כי יזוב
זוב דמה ימים רבים אמרו מיעוט ימים ב' רבים ג' ואמרו תלה הכתוב
את הזב בראיות ואת הזבה בימים וכאשר ראתה דם יום אחד או ב' בלא

עת נדתה היא אשר נקראת שומרת יום כנגד יום והיא מטמאה את בועלה ותטמא משכב ומושב כמו שביארנו בנדה ואמרו בסיפרא אין לי אלא ראתה ג' ימים שהיא זבה מנין לרואה שני ימים שתהא זבה ת"ל זובה כימי נדתה מנין לרואה אחת שתהא זבה ת"ל (שם) כל ימי זובה כימי נדתה מנין שתהא משמרת להן יום אחד ת"ל (שם) טמא יהיה וכוונת ראייתו מאמרו כימי נדתה לפי שהנדה אפילו לא ראתה אלא ראייה אחת היא נדה ושמור העקרים האלה תמיד ובי"ש אומרים כי כאשר ראה ראייה אחת של זוב מטמא משכב ומושב כמו שומרת יום כנגד יום ור' אליעז' בן יהודה אומר כי תכלית מה שחולקין במי שהוא טמא כשראה ב' ראיות שאינם מצריכין בראיה השלישית אשר תביא אותו לידי קרבן שתהיה רצופה לב' ראיות אבל אפילו היה ביניהם הפסקה היא מצטרפת ועל כל שני הענינים הלכה כב"ה:

פרק א - משנה ב

עוד אבאר לך החילוק שיש בין הזיבות ושכבת זרע בעין ובעצם וכבר ידעת לשון התורה בזב שכל זמן שהוא רר ממנו הזוב שהוא טמא וכאשר יפסיק הזיבות ימנה ז' ימים נקיים ואחר יטהר זה דבר השם וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים ומתי שיראה ראייה של זוב בתוך הז' ימים ואפילו ברגע אחרון של יום שביעי צריך שיתחיל לספור אחר אותה ראייה לפי שאמר הקדוש ברוך הוא שבעת ימים לטהרתו עד שיהיו השבעה ימים כולן טהורין מן הזיבות ואמר יתברך (שם) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע ואמרו בסיפרא מה הזוב סותר בזב אף שכבת זרע סותרת וכבר ביארנו לך בנזירות שענין הסתירה אצלם נפילת הימים הקודמים ושלא יספרו אותן ואמרו שם אי מה הזב סותר את הכל אף שכבת זרע תסתור את הכל ת"ל לטמאה בה אין לה אלא יום אחד ובית שמאי אומרים שכיון שלא נפסקה הזיבות בשלשה ימים טהורים שהם מספר הימים אשר בכמותם יהיה זב גמור לא יחשבו לו אותן הימים אלא אפילו שכבת זרע תפיל אותן ואין הלכה כרבי ישמעאל:

פרק א - משנה ג

כבר ידעת שענין זב גמור שיהיה חייב בקרבן ואמר ית' טומאתו בזובו ובא הפתרון טומאתו תלויה בזובו ואינה תלויה ביומו על כן אפילו ראה

שלשה ראיות בשעה אחת הרי זה זב גמור וכן אם ראה ראייה בכל יום שלשה ימים רצופים אמנם כשהיתה הפסקה בין ראייה וראייה יום שלם אין מצטרפין אחת לשניה לא לענין טומאה ולא לחייב קרבן כמו שביארנו מדעת בית הלל:

פרק א - משנה ד

אם היה בין ראייה וראייה פחות מכדי טבילה וסיפוג אינה שתי ראיות אבל תחשב ראייה אחת וממה שראוי לידע כי ראייה אין לה שיעור אלא כל שהוא וזהו אמרו החתים בשרו ואפי' כל שהוא אמנם הגבול הזה אשר גבלוהו שהוא כדי טבילה וסיפוג הוא פחות מדה שתהיה בין שתי ראיות ונחשוב אותו ב' פעולות ויחשבו כשתי ראיות:

פרק א - משנה ה

כבר ביארתי לך שענין מרובה הוא המשכת הזוב זמן רב. וגדיון שם מקום. ושילוח הנהר המפורסם וכאשר יעמוד הזב שיעור שיהלוך אדם בינוני ההליכה שיעור הדרך ההוא כבר ראה שלשה ראיות בזמניהן ר"ל בין כל אחד ואחד כדי טבילה וסיפוג והודיענו כי מרציפת הזוב אין משים הראיות לג' זמנים ראייה אחת. ולשון סיפוג וזאת תהיה וגוי' מלמד שהוא מטמא בג' ראיות אין לי אלא גדולות קטנות מנין ת"ל תהיה אפי' כל שהוא החתים אפילו כל שהוא בשרו אפילו כל שהוא אם נאמרו בגדולות למה נאמר בקטנות אלא ליתן שיעור לגדולות אם ראה אחד מרובה כג' הרי זה זב גמור ואמנם נקראו ראשונות גדולות מפני אמרו (ויקרא טו) רר בשרו אשר עניינו ההמשכה בשתייתת הזיבות ור' יוסי אומר כי כשראה אחת בלבד מרובה כב' ולא הקדימתה ראייה ולא נתאחרה אחריה ראייה אחת הרי זו נחשבת אחת אע"פ שהיא כב' ולא נחשוב לעולם אחת גדולה בראיות אלא א"כ היתה גדולה כג' ראיות אז נחשוב אותה כג' לפי שהפסוק אשר למדנו ממנו ענין הזה בזב בעל ג' ראיות מדבר והוא אמרו וזאת תהיה טומאתו בזובו כמו שביאר ולא משך ר' יוסי הדין מבעל ג' לבעל ב' ואין הלכה כר' יוסי:

פרק א - משנה ו

ההלכה הזאת מבוארת מאד אחר ידיעת ב' העיקרים האחת שהזב כשראה קצת ראייה בסוף היום וקצתה בלילה בתחלה יחשבו לו ב' ראיות לפי שנתחלקה הראייה בב' ימים ואפילו אם היו זמניהן שני רגעים מן הזמן רגע בסוף היום ורגע מתחילת הלילה והעיקר השני כי בין השמשות הוא ספק אם הוא מסוף היום או מתחלת הלילה ועל כן ידינו בו לחומרא ולשון התוספתא (פ"א) מודה רבי יוסי בראייה אחת בין השמשות שאע"פ שאין בה כדי טבילה וסיפוג שיש בה ב' ראיות מפני שב' ימים חולקים ואמרו עוד בתוספתא בין השמשות מן היום ומן הלילה ספק כולו מן היום ספק כולו מן הלילה מטילין אותו לחומרא לשני ימים ואמרו עוד בש"ס (מגילה ח.) למאי הלכתא לראיות רצה לומר שנחשוב ראיית בין השמשות בספק שתי ראיות ומה שחייב שיהיה הרואה ב' ימים בין השמשות ספק לטומאה ולקרובן הוא מה שאספר לך כי אם ראה בין השמשות של ע"ש ובין השמשות של שבת והדבר בין השמשות ספק כמו שביארנו והרי יתכן שהיתה הראייה הראשונה ביום ו' והשניה בליל ראשון והוא טהור לפי שיש הפסקה בין ב' ראיות יום שלם והוא יום שבת ויתכן עוד כי הראשונה היתה קצתה ביום הו' וקצתה ליל שבת וכן השניה היתה קצתה ביום השבת וקצתה ליל א' ויהיה לו ד' ראיות רצופו' ויהיה חייב בקרבן וכבר נתבאר איך הוא ספק לטומאה וספק לקרבן ועל כן מביא קרבן ואינו נאכל כמו שביארנו במקומו בקדשים:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

פרק זה לוקה בחסר. אנא תרמו לוויקיטקסט והשלימו אותו. ייתכן שתמצאו פירוט בדף השיחה.

פרק ב - משנה ב

הזיבות. הוא חלי מחוליי כלי הזרע וזה כי כלי הזרע יחלשו כחם המחזיק והמעכל וכל כחות הגוף נשארים בעניינם הטבעי ואז ישתות הזרע בלתי מבושל ויצא בלא הנאה מאין תשמיש ויהיה עינו נוטה לאדמימות מעט ועצמו רקיק ולשון התוספתא (פ"ב) מה בין זוב לשכבת זרע זוב בא מבשר מת ושכבת זרע באה מבשר חי זוב דומה ללובן ביצה המוזרת ושכבת זרע קשורה כלובן ביצה שאינה מוזרת וכשתקרה לו השתיתה הזאת מסיבה מתחדשת בו מחלישות כוללת כחות הגוף כולן או מחמת כובד שהכבידן הרי זה אינו זב עד שתהיה סיבת השתיתה חולשת כלי הזרע לבד והוא אמרו יתעלה (ויקרא טו) כי יהיה זב מבשרו ואמרו בפירושו מבשרו טמא לא מדבר אחר מכאן אמרו בשבעה דברים בודקים את הזב.

וענין אמרו במאכל ובמשתה שיאכל הרבה או ישתה הרבה כי זה ממה שיחליש הכחות בהכבידו עליהן וכן אם אכל או שתה מאכלים ומשקין שמשתיתין הזרע ואפילו אם היה בכמות מועט.

ופירוש במראה שיראה בריה יפת הצורה ותערב לו לתשמיש ואע"פ שלא קדמה לו לעולם מחשבה בתשמיש הבריה ההיא וכן אם קדמה מחשבתו בענייני התשמיש ואע"פ שאין בדמיונו צורת בריה ידועה והוא אמרו בכאן בביאור הענין הזה הרהר עד שלא ראה או ראה עד שלא הרהר ור"ע אומר אפילו אכל איזה שיעור שיהיה ומאיזה מאכל שיהיה נאמר כי מסבת התעסקו במה שנתעסק שתתה שכבת זרעו ולא יהיה זוב אלא אם ראה על ריקות האסטומכא והמנוחה לא שנתקדם לו יגיעה ולא ענין מן העניינים אשר קדם ספורם וכבר ביארנו כי הזב כשראה ראייה של זוב בשבעה ימים נקיים סתר את הכל ואם ראה שכבת זרע סתר יומו וכל הראיות אין צריכין בדיקה אבל אם היו באונס כגון שיוכה על גביו או יפחד ותשתות שכבת זרעו ואפי' אם היה בספק סותר והוא פירוש אמרו משנזקק לזיבה אין בודקים אותו ואין הלכה לא כר' יהודה ולא כרבי עקיבא ולא כר' אלעזר:

פרק ב - משנה ג

הרבה פעמים יצא מן הגיד זרע נימוק שאינו מבושל אחר יציאת השכבת זרע ורבים מתרעמים מזה אשר הם מרבים התשמיש ואומרים לרופאים כשעומדים מתשמיש יצא הזרע מהם רקיק העצם מאד אדום העין ועוקץ

על כן מי שראה קרי ואח"כ ראה זוב לא יטמא בזיבה כל הכ"ד שעות אבל נאמר כי הזוב הזה הוא מחמת ש"ז הקודמת ואמרו בתוספתא (פ"ב) כשם שתולין לש"ז מעת לעת כך למראה ולהרהור מעת לעת למאכל ולמשתה ולמשא ולקפיצה תולין לו כל זמן שהוא מצטער ונאמר כי הזוב הזה הוא מחמת הצער ולא מחמת בשרו ורבי יוסי אומר תשלום היום בלבד ואף אם ראה קרי ביום באיזה עת שיהיה אינו מטמא בזיבה שארית היום בלבד.

וכבר ביארנו פעמים כי העובדי כוכבים אינם מטמאים בזיבה מן התורה והעיקר אצלינו גר שנתגייר כקטן שנולד ואין משגיחים לדבר מענינו הקודמות וע"כ אין אנו חוששין לקרי שראה והוא עובד כוכבים עד שנאמר ישאר כ"ד שעות מעת הקרי ואז יטמא בזיבה. וכבר קדם במסכת נדה (דף ב.) כי רואה דם תטמא למפרע מעת לעת וכן המקשה יש לה זמן מוגבל שכל דם שתראה בו הוא דם קשוי יהיה מחמת ולד והוא טהור ונחלקו בכמות זמן הקושי כמה הוא בפרק ד' של נדה (דף לז:) אמנם לדברי הכל כל זמן שלה הוא מעת לעת בכיון. וכן אמרו יתעלה במי שיהרוג עבד כנעני שלו בהכאה (שמות כא) אך אם יוס או יומים שאמרו בקבלה שר"ל יום שהוא כיומים פי' מעת לעת שהם ג"כ ידקדקו בו דקות זמן וכן כלב שאכל בשר המת אשר קדם בפרק י"א מאהלות כי כל ג' ימים נחשוב אותו בשר מת כברייתו ויטמא טומאת מת בעבור כי אינו מתעכל הרי כי באותם ג' ימים ידוקדק בהן הזמן מעת לעת מעת האכילה עד מות הכלב כמו שנתבאר שם ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק ב - משנה ד

אמר הקב"ה (ויקרא טו) כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא ואמר (שם) והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא ואמרו אין לי אלא בזמן ששכב על המשכב וישב על המושב שכב על המושב וישב על המשכב עמד נתלה ונשען מנין ת"ל יטמא יטמא ריבה הלכך כשישב הזב וחביריו ר"ל זבה ונדה יולדת ומצורע על דבר שמטמא משום משכב כמו שנתבאר בכלים (פ"א מ"ג) או ישן עליו או עמד עליו או נסמך בעצם ברוב גופו עליו או נתלה עליו אז יהיה אותו דבר משכב ודינו כדין משכב זב אשר דבר בו הכתוב רוצה לומר במשכב שהוא מטמא אדם וכלים והשם הכולל לאלו חמשה פנים הוא מדרס כמו שביארנו בפרק תשעה עשר דכלים אחר כך אמר כי המשכב כשנטמא והיה משכב זב שהוא מטמא אדם בשבעה פנים טומאה שיהיה האדם ההוא מטמא בה בגדים כשנגע בהן והוא מחובר במשכב באחת מז' פנים

וזהו פי' אמרו מטמא אדם בשבעה דרכים לטמא בגדים ר"ל כי הוא בעת חבורו במשכב הטמא באחת מן הז' דרכים יטמא בגדים והז' דרכים זהו פירושן כי האדם הטהור כשעמד או שכב או נתלה או נשען ברובו על משכב הזב הרי נטמא והוא ראשון לטומאה ואפילו היה בינו ובין המשכב אלף אמצעים ואפילו תחת אבן מסמא כמו שביארנו בתחלת מסכת כלים והוא יטמא בגדים כשנגע בהן בעוד שהוא נסמך למשכב באחד מן הה' פנים ואפילו אם היה ביניהן אמצעי כמו שביארנו וכן אם נגע האדם הטהור במשכב הטמא שנגע באיזה אבר מאברי גופו הרי הוא טמא ומטמא בגדים כשנגע בהן בעוד שהוא נוגע במשכב ומתנאי המגע ההוא שלא יהיה בין שטח גופו ובין המשכב אמצעי וכן כשנשא האדם הזה הטהור משכב הזב מטמא בגדים בעוד שהוא נושא ואפילו היה בינו ובין המשכב אמצעי ואין חלוק בין אם נשא משכב על גופו עד שיהיה כובד המשכב עליו או אם יתלה אותו בידו כיון שנשא מן הקרקע ואפי' לא נגע בו יטמא וכן הוא הדין כל מה שמטמא במשא כמו שביארנו בתחלת כלים ושמור אלו העקרים כולם והבינם ואל תצריכני לחזור אותן כי כבר החזרתים פעמים בסדר הזה במקומות מפוזרים לפי שהן עקרי טומאה וטהרה:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

כיון שהגיעה תנועה לכלים האלה מגוף הזב הרי כבר טימאם והויא מדרסו כיון שבכחו הניעם כאילו נתלה באלו הכלים או נשען עליהן וכן האדם עצמו שהניעו הזב נטמא אמר יתברך (ויקרא טו) וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישבר ואמרו (שם ו) וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר מה בו האמור להלן מאוירו אף כאן מאוירו ומשום שנתבאר לנו בקבלה המורה עליו בג"ש שהזב לא יטמא כלי חרס אלא מאוירו אבל כשנגע בו מאחוריו אינו מטמא אמרו מאחר שלמדנו שאינו מטמא אותו אלא מאוירו מה ת"ל אשר יגע בו מגע שהוא ככולו הוי אומר הסיטו ועל כן הוא העיקר אצלינו שהזב מטמא בהיסט והוא ההיסט אשר יסיט הזב לטהור כמו שיהיה האיש הטהור על קצה קורה יניע הזב הקצה האחר עד שיתחדש לטהור תנועה מחמת הזב הרי כבר נטמא ואם היו בגדים ראויים למדרס

הוויין מדרס בתנאי שיהיו יושבים בספינה וכיוצא בה או רוכבים על גבי בהמה אשר אפשר שידרס עליהן אבל כשהן כלים שבאה להן תנועת ההיסט לבד הרי אלו טמאים כאילו נגע בהן אמנם כשהן יושבים או רוכבים אנו חוששים שמא דרס:

ואסדה. בלשון ערבי מערי"ה והיא ספינה קטנה מאד עוברים בה הנהר:
וספסל. כסא:

וגשיש. עצים ששמים בארץ תחת לוחות המטה שלא יפסדו:

וכלונס. קורה:

מחגירין. לשון חגר ר"ל כשיושבים עליהם בני אדם (נוטע) [נענע] בהם לכאן ולכאן.

ואילן שכחו רע ר"ל חלוש בענין שיטה באנשים אשר עליו.

וכבש גשר של עץ ושמור העיקר והוא היסט הזב כי עליו נבנו חוקי המסכתא ודיניהן ואין הלכה כרבי יהודה: יהודה:

פרק ג - משנה ב

מגיפין. סוגרים השער יחדיו או פותחים אותו יחדיו:

מפשילין בחבלים. מותחין החבלים יחדיו:

פורקין. מורידין המשא מעל הבהמה וטוענין מגביהין המשא על הבהמה ואלה כולם מינים מן ההיסט ואמר וכולן ר"ל כל מה שזכר מראש הפרק שהן כולן טמאים והן ראשון לטומאה לענין תרומה ומה שעליה בקדושה אמנם לענין שימנע מבית הכנסת עד שיחדו לו מקום כזבים וכמצורעים לא ואין הלכה כר' יהודה ולא כר"ש:

פרק ג - משנה ג

להמיט בה אדם. שתטה בו כשעולה בה וכבר נתבאר לך כי אמרו בתחלת הפרק ספינה ולא ביארה היא ספינה קטנה שהיא מטה באדם והמאמר כולו מבואר ממה שקדם ביאורו בפרק זה:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

רבי יהושע חולק על הסתם הקודם אשר אין מטמא מדרס אלא כשהם יושבים בספינה או באסדה אבל לא בצדה וכן לא ישים ת"ק כלים שבראש הנס והוא ראש התורן מדרס אחר כן אמר ר' יהושע כי הנדה הזאת כשנשאה עריבה מלאה בגדים וכבד עליה משאה ואע"פ שלא נגעה בבגדים הרי אותן הבגדים מדרס וכאילו נסמכה על אותן בגדים:

הקיש על כצוצרא. כשהכה על כצוצרא הנקרא בלי ערבי כיבי"ם והניע אותו והפיל ככר של תרומה בהנעת הכצוצרא הרי הוא טהור. ולא נאמר מכח הזב נתנענע ואין הלכה כרבי יהושע:

פרק ד - משנה ב

אני אבאר הענין ואחר אפרש השמות וזה שהוא אומר כשיהיה הדבר שיכה עליו הזב חזק וקיים מעט התנועה כפי כחו וקיומו בקרקע והפילה דבר שהניעו בתנועתו בהכאתו הרי הדבר ההוא הנופל או מתנדנד טהור לפי שהתנועה המגעת לו מן הזב חלושה מאד וכשיהיה הדבר אשר יכה עליו הזב מניע דבר אחר רעוע ממחר התנועה ממניע כל דהו הרי הדבר המתנועע על ידי הדבר הממהר התנועה טמא וכאילו הזב הניעו בידו ר"ל בהיסטו וזה שאמרו בכאן טהור ר"ל כי הדבר המתנועע כשיכה הזב על אחד מאלה טהור מפני קיומו ומיעוט תנועתו מחמת הזב ובתחלה זוכרם לפי שהוא תבניתם וקיומם בבנין בזמן ההוא והעיקר כבר הודעתוך אשר

בו תדע היות איזה דבר יניע הזב ונפל בתנועתו דבר אחד אם יהיה הדבר הנופל טמא או טהור :

ומריש. היא קורה גדולה אשר משימים על העמודים וקצות קורות הגג סומכות עליה אשר אנו קורין אותו בלשון ערבי אל נש"ף :

ומלבן. רבוע של קורות יהיו על הקרקע נטועות כדמות מעקה וצינור בלשון ערבי מסא"ב וכן לוח אמר אפילו היה קשור בחבלים אשר תקל תנועתו יותר מאשר היה בנוי :

ויס. סיבוב של עץ יתקבץ בה קמח כדמות חוק בלשון ערבי והוא ג"כ קבוע קצתו בקרקע ואצטרובל סיבוב של עץ שהוא תחת הרחים כדי שינשאו מן הקרקע בעת טחינה והיא ג"כ בנויה בקרקע :

וחמור של רחים. קורה שסומכים בה הרחים היו קורין לה חמור :

וסאה של רחים. מדה גדולה קבועה קצתה בקרקע ג"כ :

וקורת הבלנים. קורה של בלנים שהיתה צורתה מפורסמת אצלם ולפי דמותה והנחתה בבנין נפל החילוק ביניהם אם תנועתה קלה אז יהיה הדבר הנופל בתנועתה טמא ואם תנועתה כבדה תהיה טהור :

פרק ד - משנה ג

נגר. הוא יתד ונקרא בלשון ערבי אל מתרא"ה

ומנעול במה שסוגרין הפתח

ומשוט בלשון ערבי מגרא"ף

וקלת סיבוב של עץ שעושים סביב הרחים כדי שלא יפרח האבק מן הדבר הנטחן כמו שבארנו ברביעי מבתרא (ב"ב סה. בפיה"מ) ואין הלכה כר' נחמיה
ור"ש :

פרק ד - משנה ד

ספסלים. כסאות ארוכות :

פונדיות. כיסים ארוכים.

וכסיות כלי (חגורות של) עור נאותין למשכב ופיי לארכן טמאין הוא שיהיה אורך הזב על רוחב הפונדיות או הכסאות אשר יכלול אותו כולו כמו זה ועיקר ההלכה אמרו יתברך (ויקרא טו) וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא ואמרו בסיפרא עד שינשא רובו עליו והעיקר אצלנו שאינו מטמא משכב עד שינשא רוב הזב עליו ואין הלכה כר"ש :

פרק ד - משנה ה

טליות. קיבוץ טלית ואמרו עשרה לשון רבוי וכן אם היו אלף והאבן מלמעלה וישב הזב או הנדה על אותה האבן נטמא הבגד התחתון וחזרו כולן משכב כמו שבארנו בתחלת כלים כי המשכב מטמא מתחת אבן מסמא וכשכרע הכף אשר בה הזב אין המשכב ההוא והמושב מדרס והוא ענין אמרו טהורין לפי שהזב כשהסיט כלי או נשאו אינו משים אותו משכב כמו שבארנו וכשכרע הכף אשר בו המשכב ה"ז חוזר טמא מדרס לפי שכבר נתלה הזב במשכב ההוא וכבר קדם לנו כי הזב מטמא את המשכב בה' דרכים ומן כללם נתלה ואמר ר' שמעון כי כשהוא המשכב אשר הכביד הזב אחד וכרע בו אז יהיה טמא מדרס אבל כשהן שתי משכבות או יותר והכריעו את הזב אינה חוזרת משכב הזב כיון שכל אחד מכל המשכבות לבדו אינו מכריע הזב אלא כולן ואנו צריכין במשכב שינשא רוב הזב כמו שזכרנו ועוד יבאר זה והנה כל משכב מהן נשא מיעוט הזב והוא אמרו שאין אחד נושא את רובו ר"ל שאין המשכב הא' נושא את רוב הזב ואין הלכה כר"ש :

פרק ד - משנה ו

אין חילוק בכאן בין כרע הזב או כרעו אוכלין טהורין שהרי הן אוכלין טמאין בהיסט הזב כמו שקדם מגע שהוא ככולו אמנם הצרכנו שם במשכב שיכרע כדי שישב אב מאבות הטומאות כאילו ישב הזב עליו כמו שבארנו ואמרו ובמת הכל טהור ר"ל כי המת שיהיה בכף מאזנים ואוכלין ומשקין או כלים או משכבות בכף שניה בין אם כרעו הן או כרע המת

הכל טהור לפי שהמת אינו מטמאמשכב ומושב כמו שיתבאר והוא ג"כ אינו מטמא כשהסיט ואחר כן אמר חוץ מן האדם כי כשיהיה המת בכף מאזנים והאדם בכף שניה וכרע החי נטמא בהיות נושא המת ופשוט הוא כי כ"מ שנאמר מת הכונה בו הדבר המטמא מן המת והוא כזית מבשרו ואבר ממנו ושאר מה שנתבאר בשני של אהלות וכבר ביארנו טומאת משכב ואמרנו שעניינה כשישב הזב אפי' על הבגדים מרובין והאחד על השני חוזר התחתון משכב הזב ואע"פ שלא נגע בו וזה בלבד בזב אמנם במת דין הכלים שתחתיו או הנוגע בהן שוין וכבר נתבאר דינים אלו בראשון של אהלות. אמר הקב"ה (ויקרא טו) כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא ולא אמר כל המשכב אשר ישכב עליו יטמא והיה הענין חוזר על הזב קדם זכרו דקדקו מזה ואמרו הזב לא המת

וטומאת מדף הוא מה שאגיד לך וזה כי הזב וחביריו רוצה לומר זבה ונדה ויולדת כשהיה עליו למעלה ממנו אוכלין ומשקין נטמאו ואפילו אם היו בינו ובינם חציצות רבות וכן כשיש למעלה מן הזב כלים מונחים זה על זה הרי הכלי העליון טמא טומאת מדף ואע"פ שבינו ובין הזב חציצות רבות אמנם הכלי ההוא טמא טומאה קלה ר"ל שאינו אב הטומאה אבל דינו כדין כלים שנגעו בזב אשר מטמאין אוכלין ומשקין בלבד לא אדם וכלים וכבר נתבאר לך כי כל הכלים הראויים למשכב שתחת הזב כולן אב הטומאה ואין חילוק בין המשכב התחתון הדבק בקרקע או המשכב הדבק לגופו וכל הכלים אשר על הזב כולן ראשון לטומאה ואין חילוק בין הבגד הדבק בגופו מלמעלה ובין הבגד העליון אשר כנגד הרקיע הכל טמא טומאת מדף ואין הדין הזה במת אבל דין כלים שעל גבו או כלים שתחתיו או כלים שנגעו בו דין אחד לכולן והוא מה שנתבאר בבי' של אהלות ותלמוד הענין הזה בזב מאמרו בו וכל כלי עץ ישטף במים אמרו בספרא מה בא זה ללמדנו אם ללמד שיטמא כלי שטף במגע הרי כבר נאמר והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו אם הנוגע בו מטמא כלי שטף במגע הוא עצמו לא יטמא כלי שטף במגע א"כ למה נאמר וכל כלי עץ ישטף במים אלא אלו אוכלין ומשקין וכלים שעל גבי הזב ואמרו עוד וכל כלי עץ ישטף במים מלמד שהוא עושה על גבו מדף והלשון הזה של מדף משתמשין בו בענין אחר של טומאה כמו שביארנו בי' של פרה ועל אותן העניינים אמרו בש"ס (נדה ד:) מאי מדף כדכתיב קול עלה נדף ר"ל כי הוא מענין התנועה ופירוש הזה אינו מן הגמרא אלא שכתבוהו בגליון מן פירוש סבוראי וכתבן המעתיק בתוך הדברים ולא נזכרו עליהן אמנם הענין אשר אנחנו בו בכאן עיקרו מנדף והוא יוצא ממאמרם ריחו נודף ר"ל יריח למרחוק הרבה והפליג הענין הזה על הזב אשר יטמא כלים שעל גביו ואפי' אם היה ביניהן חציצה רבה כאילו יעבור ריחו ויגיע אליהם ויטמאם

על
דרך
הדמיון:

פרק ד - משנה ז

רבי שמעון אומר שהזב לא נישא רובו על כל אחד לפי מה שבארנו אותו בכף מאזנים ואמנם דברי הכל בבהמה כולן טהורות סיבת זה מה שביאר הש"ס (שבת דף צג.) וזה כי העיקר אצלינו מסייע אין בו ממש וכאשר חשבו שאחד מאלה הד' רגלים של בהמה שכבר נשא הרי הטלית אשר תחתיו טהורה לפי שסמיכות הבהמה ההיא על ג' הנשארים וזה הרביעי אע"פ שלא נשאתהו והוא עוזר אותן מסייע אין בו ממש וכן נאמר בכל רגל מד' שהוא מסייע וע"כ כולן טהורות :

ועקל. הוא הקשר הסובב את הדבר הנסחט.

וקורת בית הבד הקצה האחד הוא למעלה מן העקל והיא סוחטתו ועל הקצה האחר היה יושב הזב :

ומכבש של כובס. מכבש שכובשין בו הכובסין הבגדים אחר שכבסן יכביד אותן תחת המכבש וכשישב הזב על קצה המכבש אשר הבגדים תחתיו הן טהורין וחיוב זה יודע מצורת מכבש של כובסין אצלם באותו זמן לפי שאין ספק כי כשישב הזב על אותו קצה לא יביא כובד על גבי הכלים שיהו משכב ור' נחמיה אומר כי הן שבין משכב כבר הוא מכביד עליהן ואין הלכה כר' נחמיה ולא כרבי שמעון ולא כרבי יוסי :

ה

פרק

פרק ה - משנה א

היה זוכר לעיקרים אשר ביארנו בתחלת זה הסדר שאב הטומאה הוא אשר יטמא אדם וכלים ולד הטומאה לא יטמא אדם ולא כלים ושכל מה שנטמא באב הטומאה הוא ראשון ונקרא ג"כ ולד :

ואמר בהלכה הזאת כאשר יטמא בזב בעוד שהוא מחובר בו הרי הוא מטמא כלים כשנגע בהן ואע"פ שהוא ראשון לטומאה אמנם כל זמן שהוא מחובר באב יטמא כלים וזה מצינו בפסוק שאמר שהוא יטמא

בגדים בשעת מגעו והוא אמרו (ויקרא טו) והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו ר"ל כי כל זמן שהוא נוגע בבשרו והוא מחובר במטמאין כשנוגע בבגדים טמאים וחזרן ראשון לטומאה לא שני ובספרא אמרו ומטמא שאר כלים כבגדים אלא כלי חרס בלבד אין מטמא אותו אלא אב הטומאה או המשקין כמו שבארנו בתחלת הסדר

וענין אמרו אבל לא במשא הוא שאם נשא אוכלים ומשקין בשעת מגעו בזב אין מטמא אותן עד שיגע בהן וזה הכלל שאמר ר' יהושע הוא קיים הולך על העקרים הקודמין ואין חולק עליה וסמוך עליה:

פרק ה - משנה ב

תחלה מה שראוי שתדעו כי באיזה מקום שיאמר מטמא ב' ופוסל אחד שהוא רומז אל התרומה אשר כבר נתבאר בה כי הראשון והשני טמאים ומטמאים והשלישי פסול וכל אב הטומאה מן אבות הטומאות הוא מטמא ב' ופוסל אחד לפי שהאוכלין אשר יגע בו הוא ראשון ואשר נגע בראשון הוא שני והרי הם טמאין ואשר יגע בשני הוא שלישי והוא פסול כמו שבארנו וכל ראשון לטומאה הוא מטמא אחד והוא השני אשר יגע ופוסל אחד והוא השלישי אשר יגע בשני ושמור הענין הזה וג"כ כי כל אב הטומאה אמרו בו שהוא מטמא אדם לטמא בגדים והאדם ההוא בעת שמיטמא בו או במגע או במשא אם הוא מטמא בגדים במשא דוקא בעת שהוא מחובר במטמאיו כי אז יחשב כמו הזב עצמו לענין שהוא מטמא שנים ופוסל אחד אלא שאינו מטמא לא אדם ולא כלי חרס כמו שנתבאר בכלל רבי יהושע וכשפירש ממטמאיו נשאר ולד הטומאה וכמו שאינו מטמא כלים אחר פרישתו כך אינו מטמא שנים אבל מטמא אחד ופוסל אחד כדן כל ראשון לטומאה וכל ראשון לטומאה אמרו בו כי הנוגע בו אינו מטמא בגדים ושהנוגע בו בין בשעת מגעו בין לאחר פרישתו מטמא אחד ופוסל אחד ושמור העיקר הזה ג"כ שהוא מפתח הפרק הזה ואחר ההקדמות האלו שים דעתך להבין ההלכה הזאת

אמר שכל מה שינשא על גבי הזב ואפילו היה בינו ובין הזב אמצעיים הרי הוא טמא בין אם היה הדבר אשר על גבי הזב אדם או כלי שטף והם המדף כמו שבארנו או אוכלין ומשקין או משכב ומושב הכל טמא והוא מטמא שנים ופוסל אחד כל זמן שהוא על גביו וכשפירש נשאר ראשון לטומאה ומטמא אחד ופוסל אחד ובא המשל בזה אמרו אצבעו של זב תחת נדבך והוא הלוח אשר יבנה עליו את הכותל כמו שבארנו בברכות (דף טז) ואמרו גם כן האוכלין והמשקין והמשכב והמושב והמדף מלמעלן וחייב בכולן טומאה

ואחר כך אמר כי כל מה שינשא הזב על גביו ויהיה הטמא מלמעלה והדבר הוא מלמטה וביניהם אמצעי היה הדבר אשר מלמטה טהור כיון שבינו ובין הזב אמצעיים אלא אם יהיה אדם או משכב ומושב שהוא יטמא ואפילו תחת אבן מסמא [כמו] (כגון) שנתבאר פעמים אמנם אם היה תחת הזב אוכלין ומשקין או כלי שטף אשר נקרא מדף הרי הן טהורין ובא המשל בזה באמרו הטמא מלמעלה והטהור מלמטן ואמרו משכב ומושב מלמטן ואמרו האוכלין והמשקין והמדף מלמטן טהורין כיון שלא נגע בהן הזב ולמה שביניהן אינו מטמא מחיצות הרבה ולזה רמז באמרו וכל שהזב נישא עליו טהור חוץ מן הראוי למשכב ולמושב ואדם לפי שהעיקר אצלינו כי טומאת אוכלין ומשקין ושאר כלי שטף וזו היא טומאת מדף אמנם יטמאו ואפי' בלא אמצעיים מעל גבי הזב אבל לא מתחתיו ולשון סיפרא ק"ו שיעשה על גביו משכב מה אם במקום שלא עשה תחתיו מדף עשה תחתיו משכב מקום שעשה על גביו מדף אינו דין שיעשה על גביו משכב ת"ל (ויקרא טו) וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא תחתיו הוא עושה משכב ואין עושה על גביו משכב ואמר עוד מלמד שהוא עושה על גביו מדף ואמנם אמרו במשכב ובמושב כשנכנסו תחת כובד הזב שהן מטמאין ב' ופוסלין אחד ולא פירשו מתחת הזב וזה מבואר היטב לפי שהמשכב הוא מאבות הטומאות בין אם היה הזב יושב עליו או עמד ממנו אמר יתברך והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב אמרו אין לי אלא בזמן שהוא יושב עליו הזב מנין לעשות ריקם כמלא ת"ל כלי לעשות ריקם כמלא וכבר ביארנו בראשון מכלים שהנוגע במשכב מטמא בגדים בשעת מגעו לטמא ב' ופוסל אחד ואין צריך לומר שיהיה המשכב עצמו מטמא ב' מטמא

פרק ה - משנה ג

לפי שאמר בהלכה הקודמת כי הכלים והמשקים וכלי שטף מלמטן טהורים ואפילו היו תחת משכב הזב אמר סבת זה אמרו כל הנושא ונישא וכו' ופשוט הוא וכבר החזרתי הענין הזה פעמים מיראתי הטעות בו שכל מה שתשמעהו אומר מלמעלן או מלמטן או נושא או נישא אין שם ענין נגיעה כלל אפי' היה החוצץ ביניהן אבנים ואחר זה שמע פירוש ההלכה אות באות אמרו כי כל מה שיהיה למעלה ממשכב הזב מאוכלין ומשקין וכלים הרי הוא טהור וכן אם היו אלו מלמטה והמשכב למעלה מהן הרי הן טהורין חוץ מן האדם לבדו כי הוא כשהוא המשכב עליו טמאו לפי שהמשכב מטמא במשא וכן אם הושמה אבן למעלה ממשכב הזב וישב אדם טהור על האבן נטמא כיון שנישא על גבי משכב כמו שאם ישב הזב על האבן נטמא המשכב אשר מלמטה כך כשישב הטהור על האבן מיטמא מן המשכב אשר מלמטה ולשון סיפרא והיושב על הכלי אין לי אלא בזמן

שהוא יושב ונוגע בו מנין לעשרה מושבות זה על גב זה אפילו על גבי אבן מסמא ת"ל והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא מקום שהזב יושב ומטמא ישב הטהור ויטמא אח"כ אמר כי כל מה שיהיה ג"כ על הנבילה או תהיה הנבילה עליו הרי הוא טהור אלא המסיט אמנם כשתהיה הנבלה מלמעלה הוא יטמא על כל פנים רוצה לומר האדם לפי שהנבילה מטמא במשא כמו שבארנו בראשון של כלים ואמנם דברו כשהיה האדם מלמעלה והנבילה מלמטה שהוא לא יטמא אלא בהיסט רוצה לומר אם הניע הנבילה בעת היותו נישא עליה לפי שהנבלה מטמאה בהיסט כמו שבארנו שם רוצה לומר כי הטהור כשהסיט את הנבילה ואע"פ שלא נגע נטמא

ואמר ר"א אף הנושא כבר ביאר לנו הש"ס (חולין קכד:) ותקנו ואמרו כי ר"ל והוא שנושא ר"ל כי המסיט לא יטמא אלא אם היה נושא לא שתהיה מתחתיו והוא אמרם אימא והוא דנישא ואין הלכה כר' אליעזר ואח"כ אמר כי כל הנושא ונישא על גבי המת טהור חוץ מן המאהיל שכל מה שמאהיל על המת או יאהיל המת עליו יטמא ע"פ התנאים הנזכרים באהלות (פ"ב) וכן האדם כי הוא כשנשא המת עליו הרי הוא טמא לפי שהמת מטמא במשא אמנם כשהיה האדם נישא על גבי המת ולא יהיה מאהיל וזה כשהיה ביניהם חציצת הדבר המאהיל אז לא יטמא אלא אם הסיט לפי שכל מה שיטמא במשא כשהסיטו הטהור נטמא כמו שבארנו בראשון של כלים:

פרק ה - משנה ד

כבר נקדם בפרק הזה כי האדם כשהיה נישא על גבי הזב או הזב נישא על גביו טמא ואמר בכאן כי כשהיה הטהור נושא מקצת הזב או היה הזב נושא מקצת הטהור שהוא טמא לפי שלא נצטרך שינשא או ישא הרוב אלא במשכב לבד לא באדם כמו שנתבאר ור"ש אומר כי אפי' באדם כשהטמא נושא את הטהור צריך שינשא רובו ואז יטמא אותו וכן נתבאר בתוספתא וחבורי טמא וחבורי טהור כגון השיער והצפרנים ולשון התוספתא (פ"ה) ואלו הן [חבורין] השינים והצפרנים והשיער שלהן ואלו הן מקצתן ראשי אצבעות ידים ורגלים ר"ל ואפילו ראשי אצבעות הן מקצת וכבר נקדם לך אמרו אצבעו של זב תחת הנדבך והטהור מלמעלה מטמא שנים ופוסל אחד ואין הלכה כר"ש:

פרק ה - משנה ה

כבר קדם לנו כי אשר יטמא משכב ומרכב לא יטמא אותו עד שינשא רובו עליו וכן האיש הטהור כשנישא על גבי משכב טמא צריך שינשא רובו ואז יטמא אמר יתעלה (ויקרא טו) באדם אשר ישב על משכב הזב ואם על המשכב הוא ובא הפירוש הוא עד שינשא רובו עליו ודע כי אנחנו לא נחוש על רוב המשכב ומיעוטו אמנם על רוב הנישא ואפילו היה על מיעוט המשכב הוא מטמא אותו ומטמא ממנו ולשון סיפרא או על הכלי אשר היא יושבת עליו או על מקצתו והנה יהיה ביאור המשנה כך רוב הטמא על קצת המשכב ורוב הטהור על מקצתו נטמא הטהור נמצא טומאה נכנסת למשכב ויוצא ממנו במיעוטו לפי שמקצתו נטמא וטימא זולתו

ונייר בלשון ערבי באג"ד והודיענו כי אפילו אוכלים של תרומה לא יטמאו בהיותם על גבי משכב ואפילו היה החוצץ ביניהם דק ביותר על העיקר הנקדם והוא אמרו כל הנושא ונישא על גבי המשכב טהור חוץ מן האדם ואין הלכה כר' שמעון אשר אמר כי אבן המנוגעת לפי שהיא מקומה טמא כמו שביארנו בנגעים שהיא מטמאה את התרומה בהיותה עליה ואע"פ שלא תגע:

פרק ה - משנה ו

כבר בארנו בראשון של כלים כי אלו האבות הנמנים הנוגע בהן או נושאן מטמא בגדים בשעת מגעו או בשעת נשיאתו וכן בארנו כי כל שיטמא במשא יטמא בהיסט וכן נתבאר כי אדם טהור הנישא על גבי הזב או על גבי משכבו מטמא שנים ופוסל אחד והדבר כולו מבואר וכבר בארנו פעמים כי דין הזב והזבה והנדה והיולדת בטומאת משכב ומושב ושאר דברים אשר יטמאו אותן שוה וכן המצורע והנדה ולשון סיפרא בפירוש אמרו ית' זאת תורת הזב וגו' והדוה בנדתה והזב את זובו לזכר ולנקבה אמרו לזכר לרבות את המצורע ולנקבה לרבות את היולדת:

פרק ה - משנה ז

אלה הנמנין כולן הן מאבות הטומאה והנוגע בהן או נושאן מטמא בגדים
כמו שבארנו בראשון של כלים

ודברי רבי אליעזר אף הנושא ר"ל כי המסיט צריך שיהיה נושא ואז יטמא
ב' ויפסול א' כמו שביאר הש"ס (חולין דף קכד :) ואין הלכה כר' אליעזר :

פרק ה - משנה ח

זה כולו מבואר כשאתה זוכר מה שקדם בפרק הראשון של כלים והבנת
הכלל אשר אמר ר' יהושע בתחלת הפרק הזה וזה כי הנבלה ומי חטאת
שיש בהן כדי הזייה והמרכב כל אחד מהן מטמא במשא לטומאת בגדים
כמו שבארנו שם :

פרק ה - משנה ט

כבר בארנו בתחלת הסדר הזה ובתחלת מסכת טהרות כי בולע נבלת עוף
טהור מטמא בגדים בשעת בליעתו והוא אז כמי שנגע באב מאבות
טומאות דאורייתא וכאשר הקיאה אחר שבלעה או בלע אותה אחר
שנכנסת באסטומכא יהיה כמו שפירש ממטמאיו וישאר ראשון לטומאה
ולא יטמא בגדים אז וכל זמן שלא תכנס בבית בליעתו אלא שהה בפיו
הוא טהור וכבר זכרנו ראיות זה כולו ואח"כ אמר כי כשלקח נבלת העוף
הטהור בפיו והכניס ראשו לאויר התנור כי האדם ההוא טהור כל זמן
שלא יבלענו כי לא נאמר בהיותה נסתרת ונכנסת ומתחבא בתוך אויר
התנור תהיה כמו בלועה

ואמרו וטהור התנור ר"ל כי התנור טהור ואפילו אם בלעה וראשו בתוך
אויר התנור ולא נאמר כיון שהתנור מטמא מאוירו וזאת מטמא אדם
בתוך בית הבליעה שהיא גם כן תטמא התנור לפי שנכנסה באוירו בשעת
הבליעה וכבר בארנו בפתיחה כי בולע נבלת עוף הטהור אינו מטמא אדם
וכלי חרס בשעת הבליעה כמו שביאר ר' יהושע בכלל הקודם והתנור
מכלל כלי חרס כמו שבארנו במקומות מכלים :

פרק ה - משנה י

כבר בארנו בראשון של כלים ראיית כל אב מאבות אלו הנימנין בכאן שהוא מטמא במגע ושהנוגע אינו מטמא בגדים בשעת מגעו וע"כ הוא מטמא אחד ופוסל א' ואפי' בשעת מגעו לפי מה שקבענו בהלכה השניה מן הפרק הזה אמנם אמרו כי כל נוגע באב מאבות הטומאות שבתורה כשפירש מטמא א' ופוסל א' והוא כלל שלם וכולל לכל האב הטומאה כי הדבר אשר נגע בו בין אדם בין כלים בין אוכלין כשפירש יהיה ראשון והוא יטמא השני והשני יפסול השלישי כמו שבארנו בטהרות וזכרנו בכאן:

ואמנם אמרו כי בשעת מגעו ג"כ שהוא מטמא ופוסל אחד חוץ מאדם ביאור זה הכלל מה שאספר לך וזה כי הוא אומר כי כל נוגע באחד משאר אבות הטומאות שבתורה הוא מטמא אחד ופוסל אחד ואפילו בשעת מגעו כי אשר תטמא ב' ויפסול אחד בשעת מגעו כבר קדם מניינם ומספרם ואין שם זולתן ואמנם אמרו חוץ מן האדם לפי שהמת הוא כשאר אבות טומאות ונוגע מטמא ב' ופוסל אחד בין בשעת מגעו בין לאחר פרישתו לפי שהוא אב הטומאה והוא לא זכרו בכלל אשר מנה שהן מטמאין ב' ופוסלים אחד ועל כן שנאו בכאן ודע כי שורף פרה ופריס ומשלח שעיר מטמאין בגדים כמו שבארנו בפתיחה אמנם עם זה אינן מטמאין ב' ופוסלין אחד אבל מטמאין אחד ופוסלין אחד כמו כל ראשון לטומאה ואל תחשוב כי זה שזכר הכלל אשר אמר ר' יהושע לפי שהוא מבואר ואמר כל המטמא בגדים בשעת מגעו ולא אמר כל המטמא בגדים גרידא ואלה לא במגע יטמאו בגדים אבל בהתעסקם עסק מיוחד והבן זה:

פרק ה - משנה יא

שכבת זרע מאבות הטומאות ושרץ מאבות הטומאות ואני מודיעך שהרואה קרי או נוגע בשכבת זרע שוה כי אמנם הוא ראשון לטומאה כמו נוגע בשרץ כמו שביארנו בתחלת כלים הראיה היות משכב בועל נדה מטמא אוכלין ומשקין בלבד ולא יטמא לא אדם ולא כלים וכבר ביארנו שהמת עצמו לא יטמא משכב ומושב לא טומאה קלה ולא טומאה חמורה ולשון ספרא אשר ישב עליו הזב לא טמא מת:

פרק ה - משנה יב

אלה הנמנים כאן הם פוסלים את התרומה מדרבנן והם מכלל י"ח דבר שגזרו כמו שזכרנו בתחלת שבת (דף יג:): אלא טבול יום לבדו כי הוא אינו מי"ח דבר שגזרו לפי שטבול יום הוא טמא מן התורה כמו שאמר יתעלה (ויקרא יא) במים יובא וטמא עד הערב והוא במדרגת שני לטומאה וכאשר יגע בתרומה פסלה וכן ביאר הש"ס שהוא מן התורה ואמנם השאר כולן הן מדרבנן כי אוכל אוכל ראשון ואוכל שני גזרו עליו שיפסול את התרומה כשיגע בו מיראתנו שמא יאכל אוכל ראשון או שני וישתה עליו משקה תרומה ויטמא אותו משקה באוכל טמא שבפיו ותהיה תרומה טמאה אשר ראוי לשורפה וגזרו על כל שותה משקין טמאין מן הסבה הזאת גופה גזירה שמא יחבר בפיו בינו ובין אוכלין של תרומה ויטמא את התרומה כמו שבארנו בעקרים הגדולים אשר הקדמנו לסדר הזה.

והבא ראשו ורובו במים שאובים גזרו עליו גם כן שהוא טמא ופוסל את התרומה לפי שהיו טבולי יום בזמן ההוא טובלין במי מערות וכיוצא בהן והן מים מזוהמין סרוחים כבר נבאשו וזה אינו פוסל המקוה והיו רוחצים אחר כך במים שאובים משום נקיון ונתמד הדבר הרבה עד ששבו ההמון לחשוב כי המים שאובין אשר היו רוחצין בהן באחרונה הן העיקר והן אשר מטהרין והיו מקילין במי מקוה משום זוהמתו ולא היו מתכוונים בו טבילה לשמה ועל כן גזרו שכל הבא ראשו ורובו במים שאובין אחר הטבילה שיהיה נשאר בטומאתו ופוסל את התרומה עד שיתכוין למי מקוה וידע כי הן המטהרין ולקיום זה הענין וחיזוקו הפליגו בזה ואמרו כי אפי' האיש הטהור אשר אין טומאה עליו ואינו צריך טבילה כשנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובים הוא פוסל את התרומה כמו טבול יום בעבור הסיבה אשר זכרנו והוא כדי שלא ירחוץ במים שאובין אחר הטבילה.

והיו ג"כ בזמן ההוא נותנין התרומה בצד ספרי תורות ואומרים זה קודש וזה קודש והיו באין עכברים לאכול את התרומה ומפסידים הספרים ועל כן גזרו על כתבי הקדש כולן שפוסלין את התרומה כשיגעו בה.

וגזרו על הידים שהן פוסלין את התרומה וכל מי שנגע בתרומה בידיו פסלה ואע"פ שלא ידע שיש בידו טומאה עד שיטול ידיו לשם תרומה וישמור אותם והטעם בזה מפני שהידיים עסקניות ואפשר שנטמאו ידיו והוא לא ידע. וכבר בארנו בפתיחת הסדר כי משקין טמאין הן תחלה לעולם ואפילו נטמאו בשני ושהאוכלין כשנטמאו במשקין טמאין חוזרין שני וכל שני פוסל את התרומה כמו שבארנו ואין בזה גזירה ואמנם ר"ל

בכאן באמרו האוכלין שנטמאו במשקין משקין שנטמאו מחמת הידים
ובזה היתה הגזירה כי אף על פי שאלו המשקין הן טומאתן קלה כיון
שלא נטמאו מחמת השרץ רוצה לומר שלא נסמכו בטומאתן לאב כמו
שבארנו שם אפילו הכי מטמאין אוכלין ומחזירין אותן שני לתרומה
בלבד לא לחולין וכן אמרו (שבת דף יד:) גזירה משקין הבאין מחמת ידים
משום משקין הבאין מחמת השרץ ואמרו ג"כ והכלים שנטמאו במשקין
הן המשקין שנטמאו מחמת השרץ או שאר אבות הטומאה ומן התורה
אין המשקין מטמאין כלים כמו שבארנו בפתיחה אבל מדרבנן גזרו
שיטמאו כלים ושיהו אותן כלים שניים וכשנגעו בתרומה נפסלת וזה
הגזירה משום משקה הזב אשר מטמא כלים מן התורה שנאמר וכי ירוק
הזב בטהור ואמרו בקבלה (שם) מה שביד הטהור טמאתי לך בין אוכלין
בין כלים בין משקין וע"כ גזרו על כל משקין טמאין שיטמאו כלים משום
משקה הזב אשר הוא אב כמו שבארנו בפתיחה: